No. 230. 1835.

BREDASCHE Steen- Letterkundig- Nieuws- en Wetenschappelijk COURANT, Blad.

Zondag en Maandag 27 en 28 September.

LATERE BERICHTEN DER VORIGE COURANT.

Brussel, 25 September. De brusselsche bladen zijn heden tot volgenheid van de [illegible] geworden. In het nummer van den *Messager de Gand* van heden, leest men betrekkelijk deze tooneelen het volgende:

» Wij zijn thans in de drukte der September-feesten: overal geeft de openbare vreugde zich lucht in luidruchtig betoon, dat wil zeggen, dat de vlag van het lokaal *het Hondekot* is uitgestoken, dat twee cocagne masten op de Wapenplaats worden opgericht, en dat een klein schilderijtje boven de deur van de *Leopoldsche Societeit* ten toon gesteld is, voorstellende den belgischen leeuw, die de vrijheid, door den oranjekleurigen phrygischen muts voorgesteld, onder zijne klauwen vertreedt.

» Er ligt haar onze meening in deze allegorie van dien zin en groote waarheden, en bijzonderen de *Leopoldisten* hebben bij het aannemen van dit zinnebeeld getoond, dat zij echte staatsdeugden van de Belgiken en de gebeurtenissen zijn.

» Voort 't overige kennen wij ons niet om aan die heeren de eer der uitvinding toe te kennen; zij komt welligt den schilder toe, die het voor den gek zal hebben willen houden, en het publiek de onbestaanbaarheid van de belgische revolutie met de vrijheid en onafhankelijkheid willen toonen. Is een onverbeterlijke trek, eene dergelijke bekentenis in den mond te leggen juist van de standvastigste aanklevers van Z. M. *Leopold*.

» Voorts, feest houden wegens eene revolutie die niet meer te vinden is, die niet meer bestaat dan in de regeringloosheid uit haar ontsproten, eene volvoerde revolutie gebeel en al in het voordeel gezeghekend van de plunderaars die haar bewerkt hebben, is dat wel niet zeer overvreugde en erkentenis inroepende [illegible] bedrog, waarvan helaas! talrijke [illegible]

» De mannen van de glorieuse revolutie dezer antwerpsche weg heden de schimmen der septembrist-helden te voorschijn roepen; zij durven hunne dankbaarheid hun bewijzen, omdat zij weten dat dezelve niets vermogen. Ware anders zoo, er plaats hebben, wanneer deze revolutionnairen uit Hunne graftenden konden opdagen, en dreigend hun de bogen verschenen van diegenen wier fortuin hun bloed gekost heeft, en die laagharting een land, dat, volgens hen, hervormd moest worden, aan den vreemdeling verkocht en door teruggaande beginselen te schande gemaakt hebben. Wij gelooven niet dat een onzer ministers den moed zou hebben, om den beschuldigenden aanblik dier mannen, die omgekomen zijn, om hen te maken wat zij zijn, te wederstaan.

» Overigens is het natuurlijk, dat onze staatkundige hansworsten den gans plukken, terwijl zij hem in handen hebben, en tot heden dunkt het ons niet dat zij traag in het werk zijn geweest."

— Heden (25 *September*) waren te Antwerpen genoteerd: Belg. 100⅜; O. Metall. 105; Sp. Perpet. 32¾; Perp. 33⅛, 32⅞; Leening 1834, 42; Cortes 31¼, 31⅛, 31½; Nap. renten 91¼; Sicil. 93; Rom. L. 101; Id. te Antw. 97¼; Braz. 86.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 23sten September.

Het Madridsch dagblad van den 17den bevestigt, dat de portefeuille van binnenlandsche zaken voorloopig aan don *Martin de los Heros* is opgedragen, en tracht voorts de ongegrondheid, bij monen de voorbarigheid van het gerucht te bewijzen, dat er tusschen den heer *de Mendizabal* en den generaal *Alava* een verschil van gevoelen zoude bestaan, hetwelk den laatsten verhinderde het presidentschap te aanvaarden van een ministerie, dat door den eersten werd zamengesteld. Hunne vereenigde pogingen, om de liberale beginselen in hun vaderland te doen zegevieren, de vriendschap die zij elkander steeds hebben toegedragen, en de overeenkomst hunner lotgevallen worden als zoo vele omstandigheden voorgedragen, die alle denkbeeld van verwijdering in een zoo hagchelijk oogenblik uitsluiten.

Eindelijk wordt door het officieel dagblad openbaar gemaakt een brief, die onder dagteekening van den 14den door den heer *de Mendizabal* aan de koningin regentes werd gerigt, en waarbij aan deze, zoo het heet, de voorwaarden bewezen konden aangenaam gemaakt, waaronder de genoemde staatsman het bewind zoude aanvaarden.

Na eene vrij uitvoerige inleiding, over de dingen welke de schrijver voor hetzelfde van zijn vaderland meent te hebben bewezen, en over de menigvuldige aanzoeken die hij van het verlichte gedeelte der natie zoude ontvangen hebben; om zich in deze omstandigheden aan het hoofd van het bestuur te plaatsen, vindt men in dit stuk vermeld, dat H. M. ten stelligste heeft verklaard [illegible] toestemming te willen geven tot alle maatregelen die geschikt mogten zijn om de drijven te stillen, de [illegible] te stellen, de verdeeldheid te doen ophouden, en den wil van alle Spanjaarden te vereenigen tot het doen [illegible] te redden.

» De natie, zegt de heer *de Mendizabal* verder, zal deze maatregelen met zigtbare bewijzen van erkentenis beantwoorden. Nu voorafgaande Ministerie te hebben zamengesteld, dat in zich zelve sterk, eendragtig en bekend, verantwoordelijk is, en op de medewerking der nationale vertegenwoordiging kan rekenen, behoort het gouvernement Uwer Majesteit, meer dan vermoeiden over alle [illegible] zorgen te besteden en alle pogingen aan te wenden, om ten spoedigste, zonder andere onderstanding dan die van de natie zelve, een einde te maken aan den burgeroorlog, die den tijd, waarin wij leven, tot schande strekt, en aan den ernstigen wil des volks doet twijfelen. Het gouvernement moet voorts, zonder onbillijkheid of verachting, het lot der godsdienstige corporatien regelen, waarvan de hervorming zoowel voor haar eigen, als voor het algemeen belang, noodzakelijk is, de regten die uit het vertegenwoordigend stelsel voortvloeijen, en daaraan het standpunt uitmaken, dien wijze aangenomen te bepalen, het openbaar kredit waarvan men den invloed en het gewigt in het vrije en vermogende Britsche rijk kan leezen kennen, ophefen en versterken, of liever vestigen en daarstellen; in een woord het gouvernement beduidt zich bovenal toe te leggen om de regten van den troon met de regten en verpligtingen van het volk in overeenstemming te brengen; want zonder dit evenwigt is alle hoop op algemeene welvaart ijdel.

» Slechts op deze wijze kan ik de belangrijke verpligting, die mij is opgelegd, vervullen, door ons aan het hoofd van zaken te plaatsen, te ondersteunen, zullen wij weldra, en zonder moeite, kunnen zeggen! Het vaderland is gered, en regeert de troon van *Isabella II* met hare wettige waarborgen."

— De provisionele junta van Aragon heeft eene manifest uitgevaardigd, waarbij aan de Spaansche natie de [illegible] opstand te Sarragossa reden geeft. Dit stuk bevat echter niet meer dan de dikwerf herhaalde grieven tegen de beide laatste ministeriën.

— Aan de grenzen is men nog immer in het onzekere wat de overeenkomst die den 14den door don *Carlos* werd behandigd, eigenlijk van zoo veel gehalte was, als bij de eerste berigten werd opgegeven. Men wil thans dat de troepen der koningin aanvankelijk eenig voordeel hadden behaald, doch later zijn teruggedrongen en alsteen bij de brug die de voorstad van Bilbao beschermd, eenig verlies hebben geleden, dat echter hoogstens op 600 man zou worden begroet. De generaal *Espartero* moet onder de gekwetsten behooren.

— Het koninklijk gezin is gisteren van het kasteel van Eu in de hoofdstad teruggekeerd.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 26sten September.

Bij een Koninklijk besluit is Jhr. Mr. *J. Huydecoper van Maarsseveen*, oud-directeur van de Nederlandsche bank, die met den 1sten October zou moeten aftreden, op nieuw als zoodanig benoemd geworden.

Bij Kon. Ms. besluit van 19 dezer, No. 74, is tot procureur bij de regtbank van eersten aanleg te Amsterdam benoemd, de heer *W. Staal*, en tot notaris van het kanton Weesp, de heer *A. C. Papegoy*.

Voorts zijn door Z. M. de volgende benoemingen gedaan:

Tot vrederegter in het kanton Wartzaan, Mr. *W. Parker de Ruijter Rocher van Rennijs*; tot griffier in het vredegerigt van het kantons Rotterdam n°. II, en IV, *C. Brons*; tot plaatsvervanger in het vredegerigt van het kantop Beesterzwaag, Mr. *P. G. [illegible]*, tot plaatsvervanger in het vredegerigt van het kanton [illegible] *Gerber Bruak*, tot plaatsvervanger in het vredegerigt van het kanton Leeuwarden, n°. II, *Ms. G. Wiersma*, tot plaatsvervanger in het vredegerigt van het kanton Helwert, *G. G. [illegible]*.

Z. M. heeft bepaald, dat de brik *Zeegaas*, welke onlangs uit de West-Indie is teruggekeerd en thans te Hellevoetsluis [illegible] dezer nagenoeg buiten dienst zal worden gesteld, en de [illegible] aldaar dien hebben, de kapitein-luit. ter zee 1e kl. *P. Muller*, benevens de verdere daartoe dienende officieren en non-activiteit zullen worden gebragt.

Tijdelijk is tot officier van gezondheid der 2de klasse bevorderd *H. H. Jahnneman*, officier der 3de kl. bij de 18de afd. Eervol zijn ontslagen *K. J. Minne*, 2de luit. van het regiment lanciers N°. 10, en *W. Broekhuis*, 2de luit. bij de 2de afd. Overijsselsche schutterij. — Op non-activiteit zijn gesteld, *P. Mijtenburg*, kapitein bij de 8ste afd., en *G. A. Roelofs*, 2de luit. bij de 3de afd., en gepensioneerd *D. J. den Beer Poortugaal*, 1ste luit. bij het 2de regiment der 5de afdeeling.

— Uit Amsterdam meldt men dat de Nederlandsche Consul aldaar, bij het hof van St. Petersburg, Baron *van Heeckeren*, te Amsterdam is aangekomen.

— In de *Staats-Courant* leest men de onderstaande nota, haar door den Hoogleeraar *van Breda* te Leijden toegezonden.

» De walvisch, die dezer dagen tusschen de banken nabij Wijk op Zee is gevangen, en die thans op het strand, een groot kwartier uurs ten noorden van dat dorp, ligt, behoort tot dezelfde soort als die, welke in 1826 niet ver van dezelfde plaats aan het strand werd gedreven, en in 1831 door den heer *Schlegel*, conservateur bij 's Rijks museum van natuurlijke historie te Leijden, beschreven en afgebeeld werd; zoo als ook tot die, welke den 5den november 1827 te Ostende is gestrand en waarvan eene naauwkeurige afbeelding in steendruk door den kundigen teekenaar *Kaghel* te Gent, onder mijn opzigt werd vervaardigd, welke teekening verkleind in den Algemeenen Kunst- en Letterbode voor 1827, 2de deel, no. 48, is overgenomen, met bijvoeging van eenige bijzonderheden, die ik in de gelegenheid was geweest, omtrent dien grootsten der tot nog toe bekende Walvischen waar te nemen.

» Het dier dat ik gisteren op het strand zag liggen, behoort tot de eigenlijk zoogenaamde Walvischen met baljuinen in de bovenkaak, en tot die afdeeling derzelve die eene vin op den rug hebben, en daarom bij ons *Vinvischen*, door de Franschen *balénoptères* genaamd worden. Het is gekenmerkt door keren, die in het vel onder de keel, de borst, en den buik tot aan den navel in het vel zijn uitgesneden. *Cuvier* noemt deze Vinvischen *Rorqual*, en men vindt den tegenwoordigen Vinvisch of Rorqual door dien onsterfelijken natuurkundige op pag. 298, van het 1ste deel der nieuwe uitgave van zijn *Règne Animal* aangeduid.

» Het heeft in de meeningen, dat bezoeken het Koninklijk Museum te Leijden vaak een gerezen van een gelijksoortig voorwerp berigt echter ook dat van dit dier voor hetzelve bewaard zal blijven. De inwanden en pens der vogen zijn door den Amsterdamschen hoogleeraar *W. Vrolik* gezocht en naar zijne woonplaats vervoerd. Wij hebben gaarne van dezen kundigen natuuronderzoeker eenig berigt omtrent dezelve te vernemen."

Leijden, 24 september 1835. VAN PARYS."

DUITSCHLAND.

Den 22sten September.

Pruisschen hulgenoot Kalisch te Polijn medewegen, om den, over de tegenwoordige krijgsmanoeuvres der Russisch-Pruissische troepen tusschen beiden aan te bieden gelukwensch te doen. Op dringend verzoek des Keizers en der Keizerin, zullen de Koning en de Oostenrijksche Prinsen, hun verblijf te Kalisch tot den 19den dezer verlengen. Vervolgens zullen zij met den Keizer en den Koning naar Töplitz gaan. Ook de Keizerin van Rusland zou op haar terugreis uit Beijeren, vermoedelijk te Töplitz vertoeven, ten einde aldaar de Oostenrijksche Keizerin, haare Gemaal, naar Bohemen vergezellen, waarheen de Keizer en Koning zich over Breslau en Schweidnitz zullen begeven, terwijl de Keizerin over Neumarkt en Liegnitz reizen zal. De Koning van Pruissen zal na den afloop der wapenschouw de 100 honderd gedenkpenningen met het opschrift: *Krijgsmans-eer* doen uitreiken. Te Kalisch bevond zich een corps van oorlogstoestellen, om verschillende militaire proeven en reeden uit het legerkamp van der krijgsmanoeuvres te verrichten. Tot het vervoer der bagagie en andere personen van af Kalisch over Breslau naar Töplitz, worden op de verschillende poststations voor reizen van vier mijlen, niet minder dan 1000 paarden gereed gehouden. Gedurende de samenkomst te Töplitz zullen daar allerlei vermakelijkheden plaats hebben, als krijgsevolutien van Oostenrijksche legerafdeelingen, enz. Ten einde te jagtpartijen, de prachtige bergen bij Teplitz gunstig voor dergelijke oefening

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Den 10 dezer zijn te *Bonn* de vergaderingen geopend der Vereeniging van Duitsche Natuur- en Geneeskundigen, en bedroeg het aantal geleerden, die aan deze eerste zitting deel namen, ruim 400, waaronder er waren, die tot bijwoning dezer vereeniging verre reizen ondernomen hadden. Onder dezelven merkte men op: BERZELIUS en DAHLSTRÖM uit *Stokholm*, VON BUCH uit *Berlijn*, BUCKLAND uit *Oxford*, ELIE DE BEAUMONT uit *Parijs*, HORNER uit *Edinburgh*, FROBIEP uit *Weimar*, VON MEYEN uit *Bucharest*, die door den Hospodar van *Wallachije* tot die reis Vorstelijk is uitgerust, LITTROW uit *Weenen*; voorts nog verscheidene Natuurkundigen uit *Engeland*, *Rusland*, *Frankrijk* en andere landen. De Nederlandsche Natuurkundigen worden er vertegenwoordigd door den Hoogleeraar N. C. DE FRIESE te *Groningen* en den Heer J. E. DE VRIJ, Apotheker te *Rotterdam*. — De ordekenning ter gelegenheid der wapenoefeningen te *Kalisch* door den *stamhouder* KONIG vervaardigd en bij LOOS te *Berlijn* geslagen; onderscheidt zich meer door fraaiheid van bewerking, dan door zinrijkheid van vinding. Aan de voorzijde ziet men de hoofden van Keizer NICOLAAS en den Koning van *Pruissen*, als *capita jugata*, met de omschriften: NICOLAUS I. IMPERATOR ET AUTOCRATOR OMNIUM RUSSIARUM, *Borussorum Rex*, elk dezer beroemde vorsten toont zich twee, elkander aan den schouder vasthoudende mannen, waarvan de eene, aan de regterzijde in oud-Noordsche kleederdragt, houdende de banier des Russischen Rijks. Op deszelfs schouder leunt in oud-Duitsche kleeding de Pruis, de banier van *Pruissen* in de hoogte heffende. Het omschrift is: *Castra Calisiensia Russo-Borussica. Mense Septembre* MDCCCXXXV. — De Hofraad BUZENGEIGER, Hoogleeraar aan de Universiteit te *Freiburg* en een der grootste Wiskundigen van *Duitschland*, is den 4 dezer in den ouderdom van 63 jaren overleden.

RUSLAND. — Het Tijdschrift, van wege het Ministerie voor het openbaar onderwijs wordende uitgegeven, behelst de volgende opgave van het aantal boeken, welke zich in de Boekverzamelingen, onder het toezigt van dat Ministerie geplaatst, gedurende de jaren 1833 en 1834 bevonden:

	Getal boekdeelen in 1833.	in 1834.
Bibliotheek (Keizerlijke) te *Petersburg*	278,652.	412,134.
» van de Akademie der Wetenschappen	89,104.	89,700.
» van de Russische Akademie	3,588.	4,195.
» van het Museum *Roumfantzoff*	32,202.	32,892.
» der Universiteit te *Dorpat*	57,828.	58,036.
» » » te *Moskau*	44,039.	44,881.
» » » van *St. Wladimir* (te *Kiew*)	»	34,751.
» » » te *Kasan*	26,134.	28,502.
» » » te *Kharkoff*	24,129.	24,210.
» » » te *Petersburg*	21,356.	21,751.
» van het Pedagogisch Instituut	[illegible]	[illegible]
» » » Lyceum *Richelieu*	4,160.	4,245.
» » » » *Demidoff*	[illegible]	[illegible]
» » » » Prins *Besborodko*	[illegible]	[illegible]
» van het Instit. voor den Adel te *Moskau*	2,910.	2,967.
Totalen . . .	604,493.	772 301.

Voorts wordt gemeld, dat volgens eene opgave van het Comité voor de buitenlandsche censuur, gedurende het jaar 1834 in *Rusland* bijna 300,000 boekdeelen geschriften in vreemde talen zijn ingevoerd, zijnde bijna 29,000 meer dan in 1833. Onder het opzigt der binnenlandsche censuur verschenen er 728 oorspronkelijke werken en 116 vertalingen.

ITALIE. — De vermaarde, prachtige schildergallerij van den Kardinaal Fesch te *Rome* is wederom vermeerderd met eene nieuwe afdeeling, bestaande uit stukken van oude Italiaansche meesters. Deze afdeeling is geplaatst in een afzonderlijk huis, niet verre van de woning des Kardinaals, 't welk eenmaal de week voor het publiek wordt opengesteld. Men betreurt het, dat een voorstel, door den Kardinaal Fesch gedaan, om van de talrijke openbare gebouwen, welke niet gebruikt worden, genoegzame localen af te staan, om zijne kostbare verzameling daarin voor het publiek toegankelijk te maken, bij de Regering geen ingang heeft gevonden. Er is ongetwijfeld niemand in de wereld, die zulk eenen schat van kunstgenot bezit, als gedurende enige maanden 's jaars, door hem geëxposeerd worden, en men berekent dat dezelven aantal wel meer dan [illegible] bedragen zal.

FRANKRIJK. — Aan de zuidzijde van het *Jura*-gebergte, op eenen afstand van ongeveer een mijl van *Genève*, en op eene hoogte van ongeveer 297 voeten boven het waterpas van het meer, had men begonnen eenen Artesiaanschen put te boren, welke tot op eene diepte van 547 voeten moest doordringen, om het aangevangen werk tot een wetenschappelijk onderzoek te doen strekken. De HH. AUG. DE LA RIVE en F. MARCET waren daartoe in staat gesteld door onderzoek van het souvenement en de hindernissen, en eenige verwenden van wetenschappelijke behoeften daarop de boring gedurende acht maanden voortgezet, tot op eene diepte van 682 voeten. Het geborrde gat had een diameter van [illegible] duimen. Op eene diepte van 20 voeten vertoonde zich water, en het was merkwaardig, dat de hoogte, waarop het water stond in de opening, gerekend over [illegible] der aarde, lager was toen men de grootste diepte bereikt had, dan het stond op de hoogte van de oppervlakte der aarde op eene diepte van 275 voeten. Het [illegible] van de oppervlakte der aarde op eene diepte van 600 voeten viel het tot 23, en op 650 voeten tot 22, en op 680 voeten viel het weder tot 35 voet 8 duim. Toen men de straks gemelde buitengewone diepte bereikt had, zijn er waarnemingen gedaan omtrent de temperatuur der aarde op onderscheidene diepten, door middel van eenen zeer naauwkeurigen zich zelf teekenenden thermometer. Deze waarnemingen hebben de volgende uitkomst opgeleverd:

Diepte onder de oppervlakte in voeten.	Warmtegraden naar *Reaumur*.
50	8.4
60	8.5
100	8.8
150	9.2
200	9.5
250	10.0
300	10.5
350	10.9
400	11.37
450	11.73
500	12.20
550	12.63
600	13.05
650	13.50
680	13.80

Het blijkt derhalve, dat de verhooging van temperatuur beneden de diepte van 100 voet voor elke 100 voeten juist geweest is 0°,12 van *Reaumur* (= 1,908 of 2 van *Fahrenheit*). Opmerkelijk is ook de regelmatigheid, waarmede de warmtegraad is toegenomen, welke voor de naauwkeurigheid schijnt te pleiten, waarmede deze waarnemingen gedaan zijn, welke uit dien hoofde bij de beoefenaars der natuurkundige wetenschappen eenige belangstelling zullen vinden. — De Heer ORESME LEROY vermeent in een oud handschrift, door hem ontdekt, het bewijs gevonden te hebben, dat het vermaarde boekje *de imitatione Christi*, over welks schrijver zoo veel getwist is, aan *Frankrijk* behoort, en werkelijk door GERSON vervaardigd is, gelijk sommigen reeds vermoed hebben.

NEDERLANDEN. — Op den 23sten dezer is te *'s Gravenhage* in hoogen ouderdom overleden de Heer C. FLAMERY, Bibliothekaris van de Koninklijke Bibliotheek, een man wiens uitgebreide boekenkennis, zoowel buiten- als binnen 's lands, bij de beoefenaars dier wetenschap bekend was.

LETTERKUNDE DER NEGENTIENDE EEUW.

DUITSCHLAND: *door* O. L. B. WOLFF. L. L. D. *Hoogleeraar in de nieuwere Letterkunde aan de Universiteit te Jena.*

DICHTERS EN ANDERE LETTERKUNDIGEN.

(Vervolg van No. 223.)

Volgens mijn beste oordeel verdient KARL IMMERMANN naast KLEIST geplaatst te worden. Hij werd te Magdeburg, op den 24sten April 1796 geboren, en woont te Dusseldorp als raad in het gerechtshof aldaar. In zijne eerste letterkundige proeven aanbad IMMERMANN *Shakespear*, toen dat naar zijn hart was, tot hoever hij in zijne navolging van den grooten Engelschen bard zoude gaan. Zij vonden derhalve geen onthaal gevenredigd aan hare verdiensten, zijnde het dit ongelukkig slagen, dat het gevoel van den schrijver verbitterde, en eene nadeelige werking op zijne latere voortbrengselen uitoefende. Hij is, desniettegenstaande, een waar dichter, en elk zijner dramatische werken haagt hem eenen stap nader tot het ideaal zijner verbeelding; hij werd al meer en meer naauwkeurig, sterk en artistig, naar mate hij voortging, en zijne laatste werken, *Alexander und Olympia*, *Tronerspiel in Tyrol*, *Kaiser Friedrich*, *Ulrich* en *Merlin*, vragen eene plaats voor hem naast onze eerste dichters. Een zuiver-valsche adel van gemoed is in hem uitgedoofd, en zoo weet hij zijne gaven gelijk als bij hem een *grand seigneur* te besteden. Zijn geest zweeft, gelijk de koning der vogelen, hoog boven de gewone aarde, en is vol kracht, gretigheid en bevalligheid; zijne zielsgloed van edelaardige drift en eigenstaande zijn haat tegen de gemeenheid onzer tijden, is bij warm en getrouw verkleed aan zijn geboorteland. De dag zal komen, waarop IMMERMANN verdiensten erkend zullen worden, schoon het misschien niet lang na zijnen dood zal zijn, *zoozeer* het algemeene lot der dichters, maar de toejuiching der nakomelingschap zal hem niet geweigerd worden. De invloed zijner liefde voor *Shakespear* openbaart zich bijzonder in eenige zijner blijspelen, onder welke zijne *Verkleidungen* vol is van den echten geest des blijspels waarvan de werkingen altijd frisch en nieuw blijven. Zijne verspreide beschrijvingen *Skizzen und Grillen* zijn meesterstukken van vernuft en maak[illegible]

ERNST BENJAMIN SOLOMON RAUPACH [illegible] het tegenbeeld van IMMERMANN. Hij werd geboren den 21sten Mei 1784 te Stolpen in Silezie en is bijna de vruchtbaarste der hedendaagsche dramatisten, want hij schrijft bijna iedere maand een nieuw treurspel, en tusschentijds nog blij- en klugtspelen. Men noemt hem den SCHRIJVER van Berlijn; en men mag dit doen, want bij is een zoo kunstmatige SCHILLER als het ganesche leven te Berlijn beide gronden. Hij is een man van groot talent, maar eerder redekunstig dan dichterlijk. Bijaldien treurspelen door verstand alleen konden gemaakt worden, en de bezielende adem van het dichtvuur niet vereischten, zoude hij zeker een onzer eerste dramatisch dichters zijn, want zijn verstand is wat wij in Duitschland daarvoor moemen, en beheerscht over zijne verbeelding als over eenen slaaf; maar daar alles, in zijne werken, wat [illegible] en de karakteren aangaat, niet van hem zelven afkomstig, maar van anderen ontleend is, zoo zijn zijne gelachten bloot aan berekeningen, waarvan zijn verstand de oplossing geeft. Zijne blijspelen, ook, kunnen zijn *Herr von Biberich* en *König Enzio* als de beste aangewerkt worden; van de laatste *Die Schleichhändler* (De Smokkelaars). Zijne dichterlijke taal is zuiver [illegible] en vol van schilderachtige schoonheden; maar de bedelaar is en blijft een bedelaar, hoewel bij in koninklijk purper moge uitgedoscht zijn.

Ik zoude hier vergelijkenderwijze namen te dezer plaats kunnen vermelden, maar het voorde mij te ver afleiden, hierin ik bij ieder dergelijke lang moest [illegible] ik zal alzo allen de gevers aandacht bij dezelve door

middel eener kleine aanmerking behalen. Zij zijn: J. S. Oehlenschelleg, een Deen, geboren te Friedrichsberg, nabij Koppenhage in 1779, die insgelijks Duitsche treurspelen schreef, en die naast Schiller zoude staan, ware hij niet somwijlen te sentimenteel, zoo als bij voorbeeld in zijn *Corregio*. Zijn beste werk is *Hakon Jarl*, het reusachtige karakter van dezen Noordschen held werd door den dichter gevoeld. — Christian Grabbe, geboren te Detmold in 1801, wiens *Heinrich VI*, *Napoleon und die hundert Tage*, *Faust und Don Juan* de voortbrengselen zijn van een rijk en grootsch, maar ongeregeld en wild genie. — Michael Beer, de schrijver van *Struensee*, die, nu twee jaar geleden, zeer jong stierf; en Eduard Gehe; G. A. von Maltitz; F. F. von Maltitz, die de fragmenten van *Demetrius*, door Schiller nagelaten, voltooide; E. von Schenk, de schrijver van *Belisarius*; von Mechtaitz, de schrijver van *Darius*, enz., enz.

BERIGT AAN HET PUBLIEK.

Aangezien den Ondergeteekenden met den gewonen Briefwenpost, *ongefrankeerd*, gedurig pakjes worden toegezonden, die met Diligences, Voetboden of met eene andere min kostbare gelegenheid moeten verzonden worden, achten zij zich verpligt, om alle schade, daaruit voor de afzenders voortvloeijende, voor te komen, te berigten, dat dergelijke pakjes voor *f* 3,— tot *f* 4,— porto getaxeerd, *niet* door hen kunnen aangenomen worden, maar, volgens de bestaande reglementen op het Postwezen, aan het Bredasche Postkantoor 3 *maanden* blijven gedeponeerd.

Nog moeten de Ondergeteekenden hunne geëerde Begunstigers en verdere Correspondenten opmerkzaam maken, dat alle verzendingen onder kruisband, *moeten gefrankeerd zijn met* 2 *Cents voor ieder vel van* 16 *pagina's druks*, en dat die kruisband volstrekt geen letter schrift mag bevatten, dewijl de aandacht der Heeren Ambtenaren aan de Postkantoren zulks niet ontglipt en het vel druks alsdan in beide gevallen als gewonen brief wordt getaxeerd.

Breda, 22 September 1835. BROESE & COMP.

Graanmarkt te Amsterdam.

VRIJDAG, den 25sten September.

TARWE. — Puike roode, prijshoudend, ordinaire Poolsche soorten stil: 135 ℔ puike Rost. *f* 171 bij partij; — 127 puike Silesia *f* 160; — 124 Elve *f* 148 bij partij; — 125 bonte Nassau d. *f* 170; — 128 geringe bonte Pools *f* 170.

ROGGE. — In eenen doen: 126, 127, 128 ℔ N. Drents. *f* 134, 136, 138. — 123, 124 jarige Overijssels *f* 130, 132.

GARSE. — Wel zoo graag: 110, 111 ℔ N. Oldamm. winter *f* 113, 116; — 110 O. Doms. *f* 90.

HAVER. — Met meer handel: 91 ℔ Dikke *f* 100; — 78 Voer *f* 66; 88 Fijne *f* 88; — 77 Riga *f* 60; — 84 Drens. *f* 70; — 89 Fijne *f* 92.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

VRIJDAG, den 25sten September.

	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4 en h.		laagste koers.	hoogste koers.	koers 4 en h.
Nederland pCt.				pCt.			
Werk.Schuld 2½	54 7/16	54 9/16	54 7/16	Dito 1822 5	104½		
dito dito 5	101¼	101⅜	101 5/16	Cert. dito 1832 5	97½		
Uitgestek. dito.	1⅝			Obl. te Lond. 5			
Kanaalpl. dito.	24 5/16	24½		Cert. te Hamb. 5			
Amort. Synd. 4½	94⅜	94½	94⅜	Ins. in Assig. 6	69⅛		
Dito dito. 3½	79	79⅛	79	Certific. dito. 6			
Schatkistbill. 4				Polen. A. L. fl. 300			
Hand.-Maats. 4½	112⅝	113	113	Aand. L. fl. 500	149	149¼	
Nieuwe Dito. 4½	102			Pruissen.			
Frankrijk.				Dito dito R. 50.	104⅝		
Ins. Grootb. 3				Neg. L. 1830. 4			
Engelland.				Oostenrijk.			
Dito p. 12 Aug. 3				Aand. L. *f* 100.			
Spanje.				Dito dito 250 4			
Per. R. E. Ams. 5	31 15/16	32½	31 15/16	Metalliek.... 5	99¼	99 1/16	
Dito *f* 1000. 3	18 15/16	19⅛	18 15/16	Dito L. gen. .. 5			
Fransche Uitg.	13 5/16	13⅜	13⅜	Dito. 2½			
Cort. B. Lond. 5	30	30⅛	30	Obl. *Goll & C.* 5			
Engelsch Uitg.				Dito. 4			
Portugal.				Cert. Stadsh. 2½			
Obl. te Lond. 5				Wesn. L. act. 3			
Dito dito 3				N. Wesn. Aand.			
Napels.				Denemarken.			
Certific. *L & F.* 5				Leen. te Lond. 3			
Dito *Falc. & C.* 5	92¾			Brazilien.			
Leen. Lond. A. 5				Dito *Rotsch.* 5	86⅝	86¾	86⅝
Rusland.				Russ. Fa. Aand. 500 Fr. *f*			
Obl. *Hope* 1822 5	104						

Heden heeft zoo spoedig door Gods goedheid van eene welgeschapene DOCHTER, G. M. MAES, gelukkig bevallen

Leiden, J. G. OOSTERBAAN, Pz.

23 September 1835.

Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene dankzegging als bijzondere Kennisgeving aan te nemen.

Aanstaanden WOENSDAG den 30sten September 1835 zal op gemelden dag, *Publieke Verkooping* in het groot Verkoopingslokaal over de Militaire Ziekenzaal, van eenen zeer uitgebreiden INBOEDEL, bestaande in zeer fraaije mahonij Secretaire met marber Bladen, zoo mooi noten Cabinet, eiken Secretaires, Chiffonnière, Commode, Stoelen met trijpen zittingen, Spiegels en Platen, 2 zeer fijn geschilderde Landschapjes, eiken Ledikanten met daarbij behoorende Bedden, Kussens en Dekens, 2 nieuwe metaaldoeke Stationgordijnen met Draperijen en daarbij behoorende vergulde Garnituren, veel Porselein-, Christal-, Glas- en Aardewerk, een geschilderde Servies met pleten randen, Koper-, Tin-, Blik- en IJzerkookengerij, verscheidene Kagchels en Vuurhaarden, enz. enz.

DINGSDAG den 29sten September voor een ieder te zien.

KERKVOOGDEN der HERVORMDE GEMEENTE te MOERDIJK zijn voornemens, onder nadere approbatie, op DONDERDAG den 8sten October 1835, des voormiddags ten 9 uren, in het Kerkgebouw, publiek aan te besteden:

Eenige Reparatien aan Kerk en Pastorij.

Bestek en Voorwaarden liggen ter visie bij de Leden Van voornoemde gemeente, en nadere Inlichtingen te verkrijgen bij den Adm. Kerkmeest. G. WEELAND.

Moerdijk, September 1835.

De BURGEMEESTER van STEENBERGEN brengt ter kennisse van de daarbij belanghebbenden, dat de gewone JAARMARKT of KERMIS aldaar, dit jaar zullen aanvang zal nemen, op ZONDAG den 4den October aanstaande; voorts dat geene dan behoorlijk gepatenteerde Kooplieden en Kramers zullen worden toegelaten, en de Bedelarij volgens de bestaande wetten zal worden geweerd.

Steenbergen, den 24. September 1835.

De Burgemeester voornoemd,
J. P. VAN STAPELE.

STOOM-JAGT
PRINSES MARIANNE,
van *MIDDELBURG* naar *ROTTERDAM*,
September en October 1835.

Van *Middelburg*.		Van *Rotterdam*.	
Dingsdag den 29,	smorg. 5 uur	Maandag den 28,	smorg. 8 uur
Vrijdag. „ 2,	„ 6½ „	Woensdag „ 30,	„ 9½ „
Zondag. „ 4,	„ 9 „	Vrijdag „ 3,	„ 11 „

BIJ *BROESE & COMP.* TE BREDA,
wordt met veel succes gedebiteerd:

MAGAZIJN VOOR VOLWASSENE MEISJES,
van Mevrouw Le Prince de Beaumont, omgewerkt door A. B. van Hamm, geboren *Schilperoort*. Twee deelen in 8°, in cartonnage.

Prijs *f* 3,90.

Omtrent den geest en de waarde van dit werkje, door de verdienstelijke Mevr. van Meeteren geschreven, leest men in eene beoordeeling van hetzelve, voorkomende in de Nieuwe Bijdragen, ter bevordering van het Onderwijs en de Opvoeding, voor de maand Augustus j.:

„Het onderwijs der Bijbelsche geschiedenis wordt besloten met eene beschouwing van de beschrijving der Vrouw, die het laatste hoofdstuk van het Sprekenboek aanbiedt. Wij herinneren ons niet, ooit zoo veel schoons en belangrijks over dat stuk gelezen te hebben, als de gevoelige en vernuftige Schrijfster, op eene eenvoudige en bevallige wijze, daarover mededeelt.

„Maar, wie haar in hare waarde wil leeren kennen, die leze, wat zij uit den schat harer rijke ondervindingen van het opvoedingswerk, voor jonge karakters, veld medegedeeld, en van hare zuiver godsdienstige zielstemming gegeven heeft. Wij weten niet, wat wij meer moeten bewonderen; de juistheid en levendigheid der schildering, waarmede zij ons in den kring eener edele opvoedster en vriendin van hare kweekelingen weet terug te tooveren, of de innemende lieftalligheid, waarmede zij zich den weg tot het hart weet te banen. Alles is gekleed, in dramatischen vorm; de onderscheidene karakters der ingevoerde Meisjes worden meesterlijk volgehouden, ieder spreekt onbedwongen en natuurlijk. Het is niet, als ingezonden vertoogen en raadgevingen over zedelijkheid en godsdienstige onderwerpen, maar altijd is het de edele Vrouw, met al de waardigheid en beminnelijkheid eener moederlijke vriendin, haar jeugdige vriendinnen raden, vermanen en opwekken. Het is ons onmogelijk, dit met proeven te staven. Het gansche werk strekt ter bewijze van ons gezegde; en de inhoud is zoo rijk, dat wij niet in staat zijn daarvan een gedeelte te kiezen.

„Ons zoude hier kunnen en moeten toegemeten hoogere belangstelling voor het publiek, voor wiens werk bestemd, vooral zijn in het 1ste en 3de gesprek over het geluk, voorkomende hoe behartigenswaardig, onpartijdig en Christelijk is, wat er in het 2de over vermaken en uitspanningen gezegd wordt, hoezeer noodig het zij, reeds in de jeugd, te rekenen met en, in het 7de, over den gehuwden en ongehuwden staat gesproken. Welke voortreffelijke waarschuwingen tegen onvoorzichtigen omgang met jonge lieden, levert ons het 14de gesprek! Hoe menschkundig is de voorstelling, die wij, van bl. 98 van het 2de Deel, tot het einde, aantreffen, van de liefdes-geschiedenissen van twee paar der ingevoerde personen! Zij schilderen, in een bevallig mozaïsch tooneel, de schrikkelijke gevaren, waaraan lichtzinnigheid en hartstogtelijkheid bloot stellen; maar tevens de zegepraal van vaste Godsdienstige beginselen, in de zich, in zekeren zin, opoffernde *constance*. Deze perzoon, wij al hare voortreffelijkheid zoo schoon geschilderd, is het hoogstwaarschijnlijk portret der Schrijfster; daarin komt het ons voor, dat zij, die zoo veel van zich zelve deugd heeft willen teekenen, en, inderdaad, men kan haare geschiedenis niet zonder handoering ten einde lezen. Wij wenschen der schrijfster innigheid met deze heerlijke schilderinggelnk."